

26 november 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Orde der Minderbroeders Franciscanen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 30 juni 2014. Op 4 augustus 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], gedelegeerde van de Provinciaal van de Orde der Minderbroeders Franciscanen. Op 14 oktober 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. M.L.J. Bomers.

Namens de Orde is verschenen [gedelegeerde], voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Nog voordat klager een jaar oud was, scheidde zijn moeder van zijn vader. In die periode slaagde zij er niet in om voor de kinderen, vijf in totaal, te zorgen. Alle kinderen werden ondergebracht in internaten. Zo kwam klager terecht in internaat [naam] in [plaats]. Hij was toen anderhalf. Aanvankelijk zou hij daar tijdelijk verblijven totdat moeder de zorg weer op zich kon nemen. Uiteindelijk heeft klager van ongeveer 1968 tot 1973 op het internaat gewoond.

Van de periode in het internaat herinnert klager zich nog dat hij sliep op een slaapzaal met zo'n 12 andere kinderen. Op sommige avonden wanneer de jongens al in bed lagen kwam er een man de slaapzaal op. De kinderen moesten dan voor het bed gaan staan. De man ging dan achter één van de kinderen staan. (Ter zitting is de man nader geduid als de aangeklaagde). Klager herinnert zich nog dat hij voor zijn bed moest gaan staan met zijn rug naar aangeklaagde toe en met zijn gezicht naar zijn bed toe. Wat aangeklaagde dan precies deed weet klager niet meer. Voor klager is duidelijk dat aangeklaagde dan aan hem zat, maar wat

de handen van aangeklaagde exact deden, weet klager niet meer. Wel herinnert klager zich nog goed dat hij zich angstig en bedreigd voelde tijdens die momenten. Ook gebeurde het, als klager eenmaal aangewezen was, dat hij mee moest naar de kamer van aangeklaagde. Daar werd klager door aangeklaagde betast.

Voren omschreven handelingen heeft klager naar eigen zeggen minimaal één keer meegemaakt.

Toen klager zes jaar oud was is hij naar een pleeggezin gegaan.

2.2. Op 16-jarige leeftijd is klager op kamers gegaan en met softdrugs in aanraking gekomen. Na een aantal pogingen om een opleiding te volgen en na een reis naar India is klager ook met harddrugs in aanraking gekomen en gleed af. Uiteindelijk heeft klager hulp van zijn familie ingeschakeld en is afgekickt. Hierna heeft klager zijn leven weer opgepakt. Echter, het aangaan en onderhouden van relaties met vrouwen bleek voor klager een lijdensweg. Hij verachtte zichzelf als hij een erectie kreeg en tijdens het vrijen belandde hij regelmatig in wanhopige huilbuien. Klager vindt het moeilijk om mensen te vertrouwen en wordt angstig als mensen te dicht bij hem komen.

Klager heeft in zijn leven langere tijd therapieën gevolgd, waarbij aandacht is geweest voor het misbruik. Momenteel volgt klager geen therapie meer. Klager staat thans op eigen benen en kan zich goed op maatschappelijk vlak redden. Het misbruik ziet hij als een litteken waar hij mee moet leren leven.

2.3. Door het indienen van zijn klacht wil klager aan de orde stellen dat er op het [internaat] sprake is geweest van misbruik. Klager wenst erkenning te krijgen en dat excuses worden gemaakt door de Orde voor hetgeen aangeklaagde hem destijds heeft aangedaan.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De gedelegeerde van de Provinciaal heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat hij de inhoud van de klacht van klager enigszins onhelder vindt. In dit verband heeft de gedelegeerde van de Provinciaal erop gewezen dat in het klaagschrift veelal de woorden ‘vage herinnering’, ‘zich vaag herinneren’ en ‘niet meer goed herinneren’ worden gebruikt. Wat dit betekent voor de aannemelijkheid van de klacht laat de gedelegeerde van de Provinciaal aan de Klachtencommissie over. Ook heeft hij aangegeven er wat moeite mee te hebben alle door klager omschreven gevolgen van het seksueel misbruik daarop terug te voeren. Uit de klacht van klager volgt namelijk dat hetgeen gebeurd zou zijn met aangeklaagde onderdeel uitmaakt van een groter geheel van traumatische gebeurtenissen op het internaat, zoals het strenge regiem, de lijfsstraffen en de systematisch overschrijding van de fysieke integriteit door de zusters.

Aan de authenticiteit van het verhaal van klager twijfelt de gedelegeerde van de Provinciaal geenszins.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of

chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 45 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager ten minste één keer, en mogelijk vaker, door aangeklaagde is betast bij zijn bed op de slaapzaal en in de slaapkamer van aangeklaagde.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van [naam] die ook op [internaat] heeft verbleven. De heer [naam] herinnert zich klager met name omdat klager een kleine jongen was en er niet veel kleine jongens op het internaat zaten. Ook herinnert hij zich dat klager 's avonds meeliep aan de hand van aangeklaagde en later op de avond aan de hand van een zuster huilend terug kwam uit de richting van waar aangeklaagde sliep. Deze verklaring van de heer [naam] bevestigt het verhaal van klager dat hij met aangeklaagde mee moest gaan naar zijn kamer. Voor zover de heer [naam] in die verklaring wil onderschrijven, dan wel wil suggereren dat klager op de kamer van aangeklaagde anaal is misbruikt, overweegt de Klachtencommissie dat de heer [naam] wel heeft kunnen waarnemen dát klager naar de kamer van aangeklaagde is gegaan en huilend terugkwam, maar niet wat zich daar heeft afgespeeld.

Tenslotte wordt het verhaal van klager ondersteund door de schriftelijke verklaring van mevrouw [naam], Core Energetisch Therapeut, d.d. 15 oktober 2014. In deze verklaring schrijft mevrouw [naam] dat zij klager in 2003 heeft leren kennen als student in de opleiding Bio-Energetische Analyse waar zij trainer was. Daarna is klager vier jaar bij haar in therapie geweest. Tijdens de therapie is het verblijf van klager op het internaat regelmatig aan de orde geweest. Dit kwam, aldus mevrouw [naam], zo vaak terug –compleet met angstaanvallen, wanhoop en machteloosheid– dat het duidt op een traumatische ervaring. Klager vertelde tijdens de therapie dat er iets met hem gebeurd was waar hij geen duidelijke herinnering aan had, behalve dat het iets was wat niet mocht en dat hij iets moest doen wat hij niet wilde. Mevrouw [naam] heeft destijds al geconcludeerd dat sprake moet zijn geweest van misbruik; zij baseert deze conclusie op haar ervaring met behandeling van veel mensen die seksueel misbruikt waren en die allen dezelfde symptomen hadden als klager.

Een en ander in onderlinge samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde, voor zover het de gestelde betastingen betreft.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas zeer jong en in ieder geval niet ouder dan zes jaar. Hij was aan de zorg van aangeklaagde toevertrouwd. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Ambtshalve wijst de Klachtencommissie klager erop dat hij bij een gegronde verklaring van zijn klacht door de kerkelijk gezagsdrager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Orde der Minderbroeders Franciscanen de klacht gegrond te verklaren, voor zover het gaat om één of enkele malen betast worden van klager door aangeklaagde.

Dit advies is vastgesteld op 26 november 2014 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en drs. N.A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.